

A stylized world map in shades of blue, overlaid with a network of glowing yellow and orange lines that represent global connections or trade routes. The lines arc across the map, connecting various points on the continents.

5. Handelshinder och frihandelsavtal

Daniel Karlsson

Connect with me on

Linked

A dark blue world map with glowing yellow lines connecting various points across the continents, symbolizing global trade and connectivity. The lines are curved and intersect, creating a network of connections.

Agenda

- Vad är frihandel?
- Vad innebär handelshinder, och varför finns det?
- Olika typer av handelshinder
- Fördjupning kring tullar
- Övning tulltaxan

Frihandel – Mer är tullar

Patent:

- Utfärdas ofta av företag i rikare länder för att skydda upphovsrätt och produktidé från billigare kopior

Investeringar:

- Uppköp av företag, nya etableringar, tillstånd för utnyttjande av naturresurser osv. i ett annat land

Jordbruk:

- Olika regelverk och förutsättningar för bekämpningsmedel, djurhållning och storskalighet

Offentlig upphandling

- En lagreglerad inköpsprocess som ska se till att offentliga inköp öppnas för konkurrens och att offentliga medel används så effektivt som möjligt
-

Frihandel

- Ta hjälp av [denna länk](#) för att besvara nedan frågor
- Vad innebär frihandel?
- Varför sluter länder frihandelsavtal med varandra?
- Fördjupa dig i ett av frihandelsavtalen som länkas på hemsidan (under "EU:s frihandelsavtal"), vad gäller angående nedan? Se under FAQ (frågor och svar) för tydligast svar
  - Tullar
  - Jordbruk och livsmedel
  - Offentlig upphandling
  - Investeringar och etableringar

Exempel på effekten av frihandelsavtal

Japanerna erövrar Dalarna

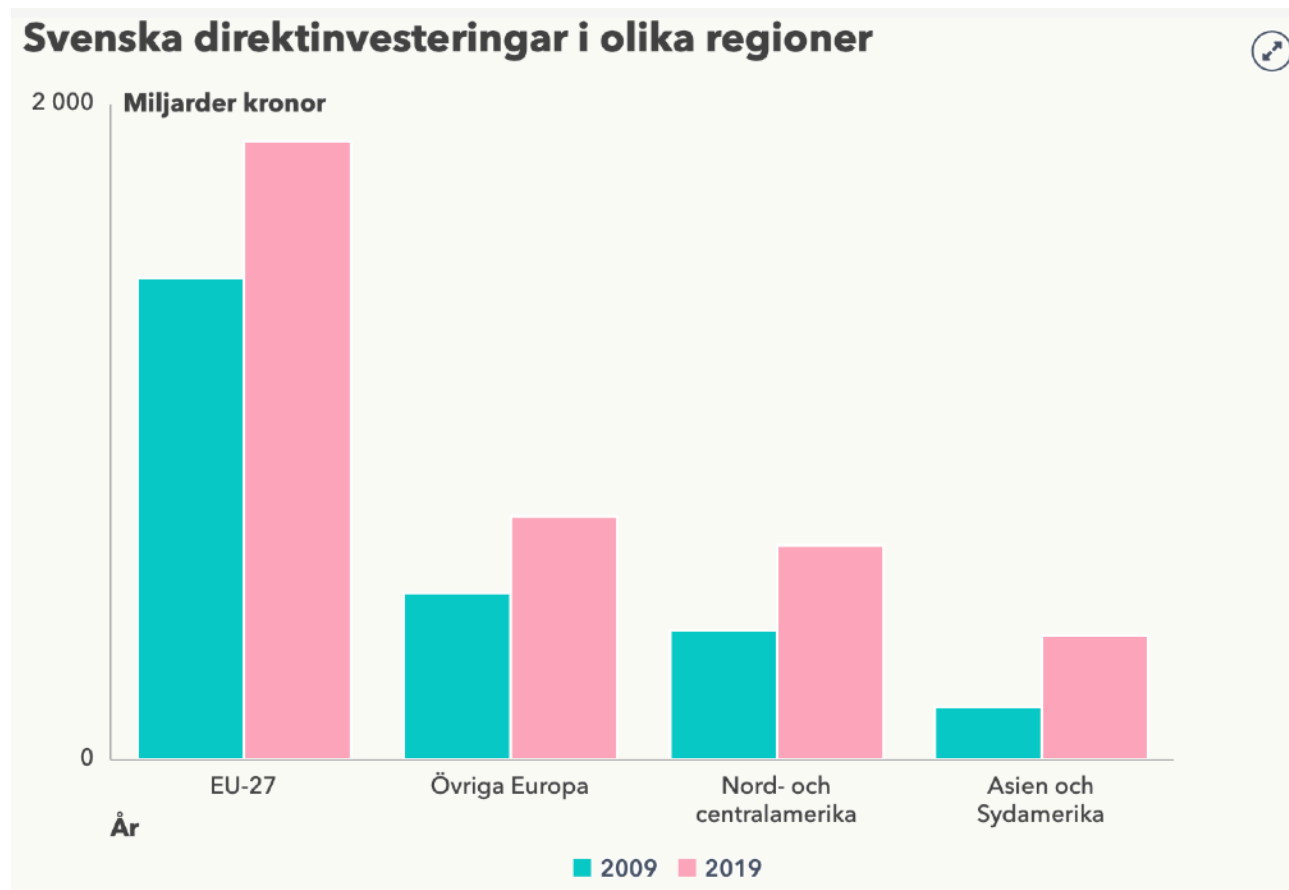
Hitachi Energy, Ovako, Log-Max, Tomokuhus... I Dalarna har ett helt kluster av japanskt ägda industriföretag bildats under senare år.

”Japanerna är intresserade av och hittar nischade företag med bra teknik. Ofta något som kompletterar något de själva saknar”, konstaterar Edvard Fleetwood på Sweden Japan Foundation.

Publicerad: 4 oktober 2022, 09:55

Svenska direktinvesteringar (klicka på bild för länk)

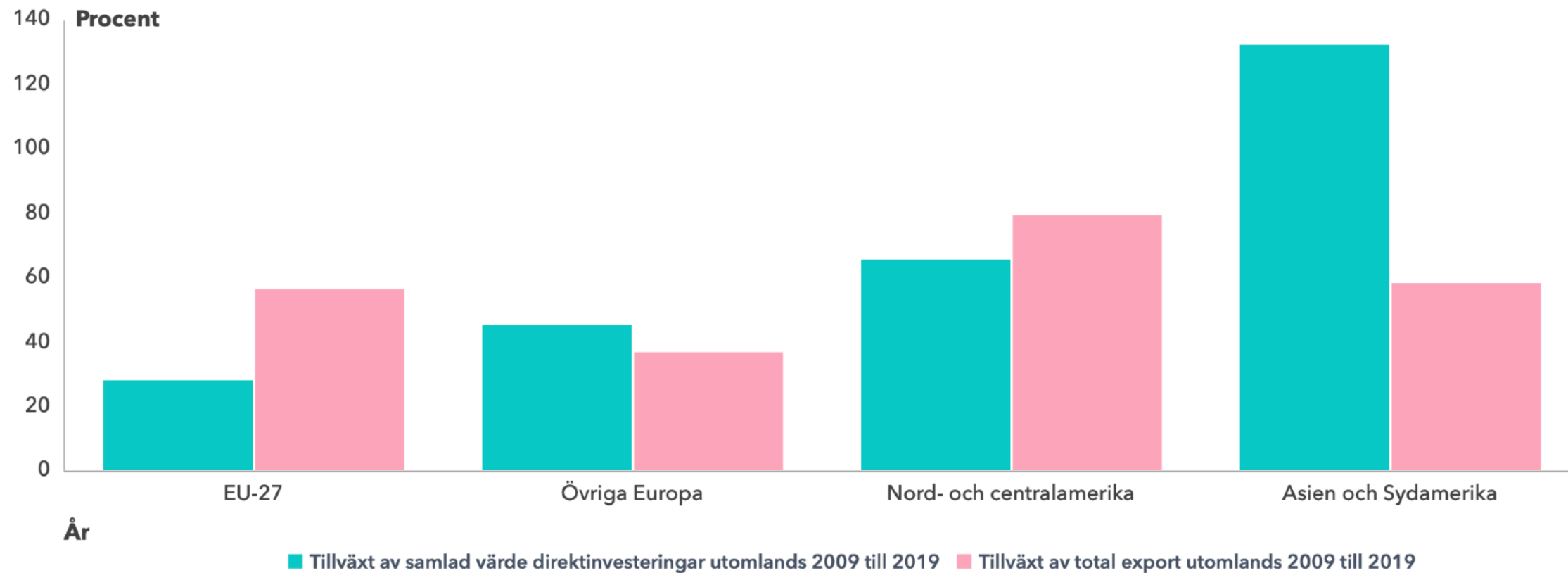
- När svenska företag startar filialer eller köper upp företag i andra länder
- Ett sätt för företag att öka tillväxten samt säkra upp resurser och naturtillgångar utomlands
- Liknande trend för utländska direktinvesteringar i Sverige
  - Var tredje anställd i industrin och drygt var femte anställd i tjänstesektorn arbetar i utlandsägda företag

Sambandet mellan utvecklingen av direktinvesteringar och utvecklingen av exporten

Diagram

Tabell

Källa: SCB

Handelshinder

- Åtgärder som hindrar eller försvårar handel med varor och tjänster, etablering eller investeringar. Både vid import och export
  - För att gynna egna landets produktion
  - Utestänga hälsofarliga varor från egna marknaden

Handelshinder

- Vanliga handelshinder
  - Importtullar
  - Import- och exportrestriktioner
  - Skatter och tilläggsavgifter
  - Andra regleringar (ex. standarder)
  - Korruption

Handelshinder

Argument för handelshinder

- Skapar intäkter till det importerande landet
- Import är ett hot mot sysselsättningen i landet
- Skyddar det egna landets produktion och tillgångar
- Möjliggör självförsörjning under kriser
- Skapar etableringsskydd för nya företag och industrier (uppfostringstullar)
- Import hotar den kulturella identiteten
- Miljöargument: import skapar onödigt långa transporter

Argument mot handelshinder:

- Större utbud för konsumenten
- Större marknad för exporterande företag
- Ökad konkurrens sänker priser, höjer kvalitén och bidrar till produktutveckling
- Handel är fredsbevarande

Varför finns handelshinder?

- Världens nationalekonomer är ense om att importhinder främst skadar importlandet
- Exempel: höjda importtullar i olika omgångar på stål i USA
  - Dyrare amerikanska bilar = höjda importtullar på bilar = högre kostnader för samtliga amerikanska familjer och företag
- Höga tullar vanligt i länder där staten har svårt att driva in skatter på bl.a. företagsvinster och inkomstskatt
- Importtullar är det vanligaste hindret mot import
  - Procent på varans värde vid importhamnen
  - Länge varit trend med sänkta importtullar

Genomsnittlig tullsats i världen

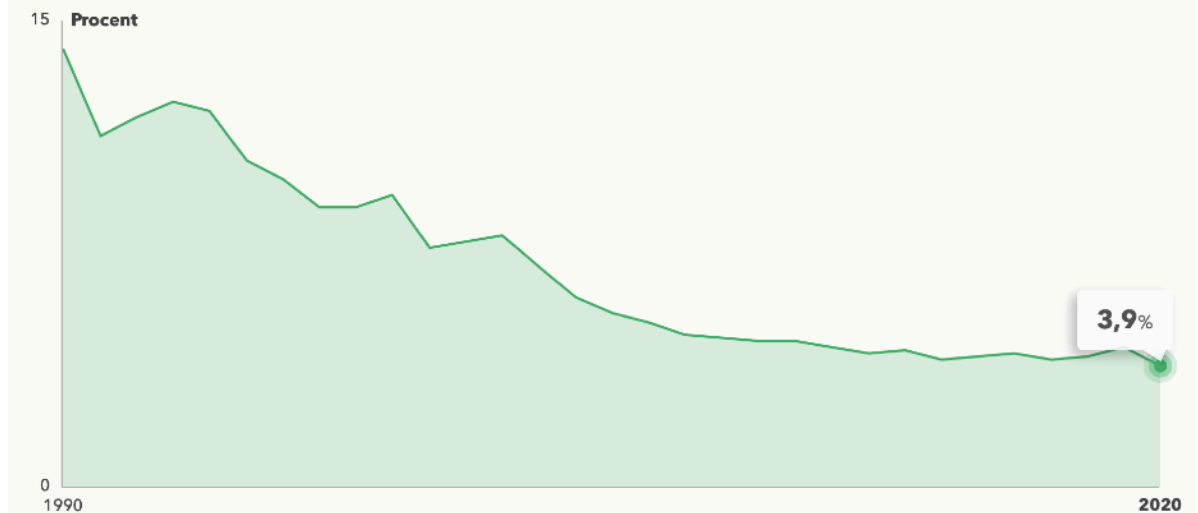
(klicka på bild för länk)

Genomsnittlig tullsats per region

Procent

	1990-talet*	2022
Världen	10,9	3,9
Östasien och Stilla-havsregionen	8,7	2,2
Europa och Centralasien	7,7	1,8
Latinamerika och Karibien	12,8	4,9
Mellanöstern och Nordafrika	19,1	4,4
Nordamerika	3,3	1,5
Sydasien	34,3	7,0
Subsahariska Afrika	17,5	7,5

Genomsnittlig tullsats i världen

Handelspåverkande åtgärder i världen

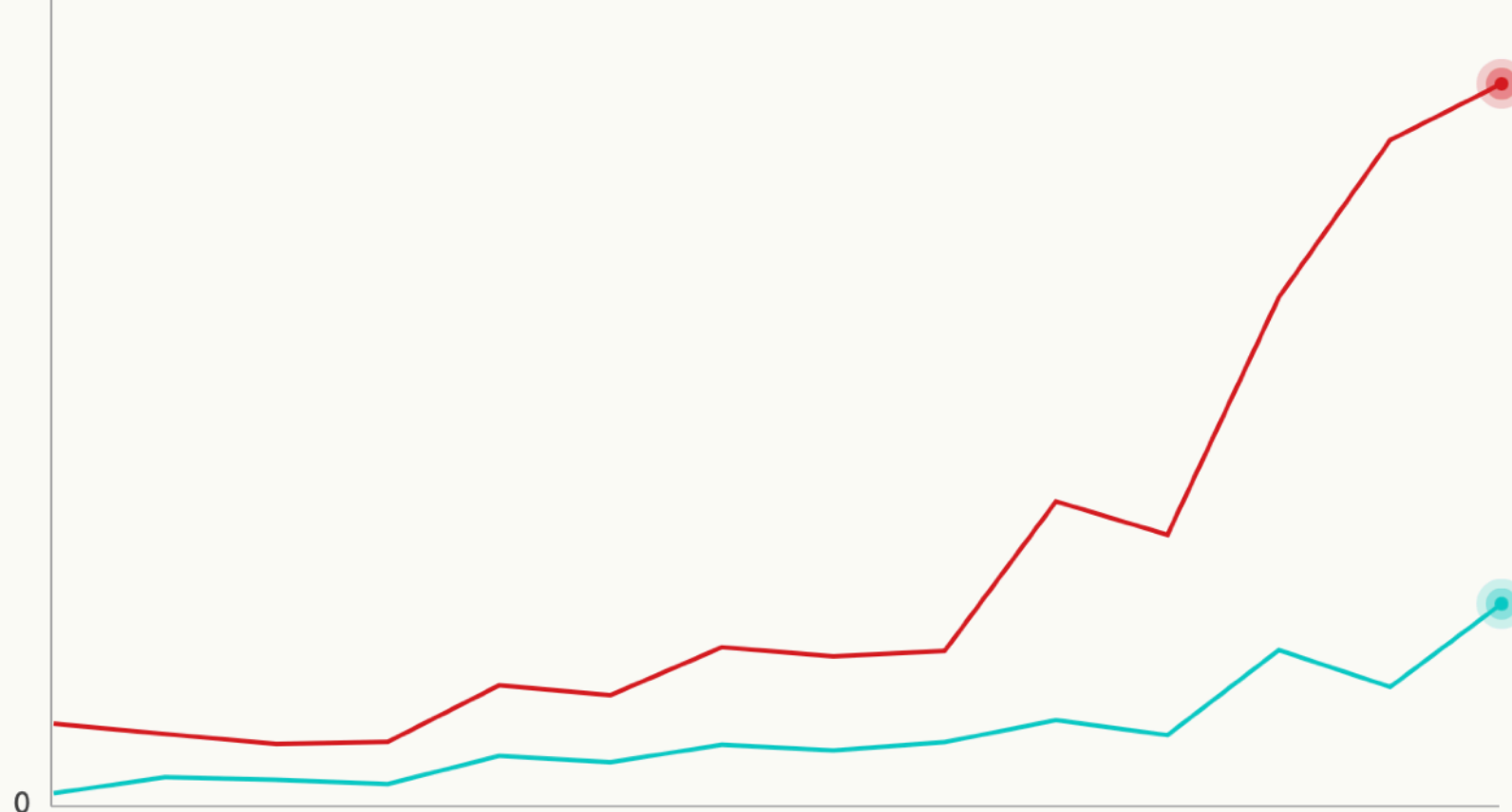
3 500 Antal

0

2009

2022

3 092 Diskriminerande **867** Liberaliserande

Andra handelshinder

- **Dumpning:** lägre pris på export än inhemska marknaden, skapar antidumpingtullar
- **Diskriminerande säljskatter:** högre moms på import än inhemskt
- **Kvantitativa restriktioner (kvoter):** fri import upp till en viss mängd, därefter tullar
- **Subventioner:** statligt ekonomiskt stöd till den inhemska industrin
- **Begränsad offentlig upphandling:** stater, provinser och kommuner vill handla nationellt
- **Diskriminering av utländska transportörer:** exempelvis enbart inhemska fartyg, lastbilar, osv.
- **Diskriminering av utländska investerare:** att det ställs hårdare krav på utländska företags än inhemska
- **Krånglig gränskontroll:** extra stopp, kostar tid och pengar
- **Tekniska handelshinder:** exempelvis standarder, utnyttjas ibland som skydd mot konkurrens. (Patent)

Debatt: för eller emot frihandel

-
- Frihandel med EU, bra eller dåligt?
    - Grupper om 4-5 personer – får ett specifikt land att utgå ifrån
    - En grupp för, en annan emot
    - Sidorna debatterar
      - Behöver inte vara svart eller vitt, ni kan fokusera på vissa delar eller under begränsad tid. Titta gärna på frihandelsavtalen vi gick igenom senast
  - Tips:
    - Läs på om frihandel i stort (argument för och emot)
      - Här kan även för och nackdelar med handelsblock vara intressant
    - Läs på kring det specifika landets tillgångar och förutsättningar för import och export
    - Läs på kring hur handeln mellan landet och EU ser ut idag
    - Förbered konkreta exempel
    - Ha gärna med källor ("enligt statistik från världsbanken..")
    - Förbered för mothugg
    - Planera i vilken ordning ni tar upp era argument
    - Vilka motargument finns?
    - Håll er enbart till handelsfrågan
    - Inga personangrepp

Syftet i en debatt är ofta inte att övertyga varandra, utan de som lyssnar på debatten

Repetitionsfrågor

1. Vad innebär frihandel?
2. Ge exempel på avtalsområden som kan ingå i ett frihandelsavtal
3. Vad innebär handelshinder?
4. Vilka olika typer av handelshinder finns?
5. Vilka är de vanligaste argumenten för och emot handelshinder?
6. Vilka länder tillämpar de högsta importtullarna och varför?